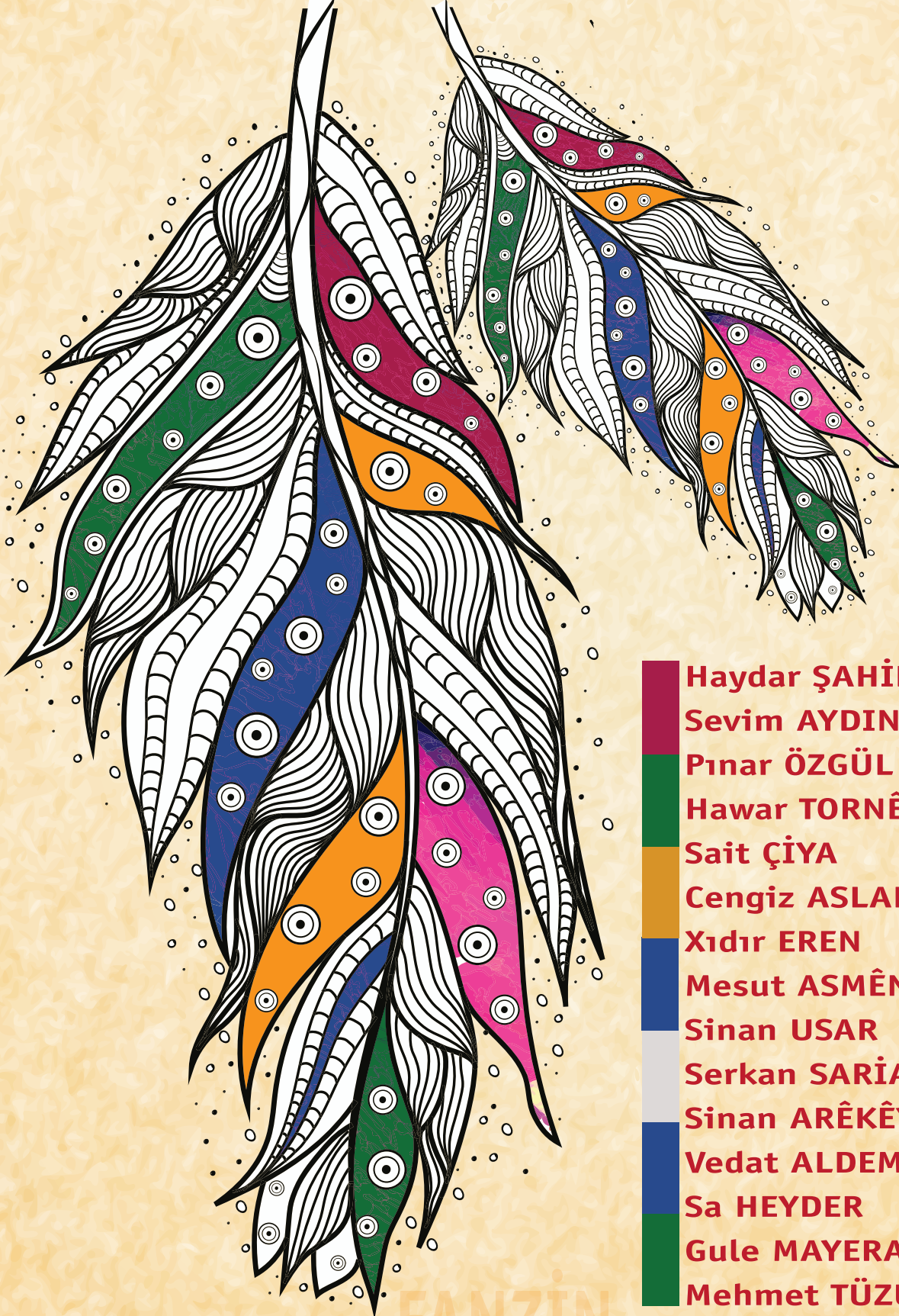

pILTAN

PERLODA ZON U ZAGONİ

AMORE : 01
USAR 2019

Haydar ŞAHİN
Sevim AYDIN
Pınar ÖZGÜL
Hawar TORNÊCENGİ
Sait ÇİYA
Cengiz ASLAN
Xıdır EREN
Mesut ASMÊN KESKİN
Sinan USAR
Serkan SARİATAŞ
Sinan ARÊKÊYİ
Vedat ALDEMİR
Sa HEYDER
Gule MAYERA
Mehmet TÜZÜN

FANZİN

2 Haydar ŞAHİN
1.DİYALOG: QESEYKERDENA 1 İNE
Qesey kerdene Pêrestene: Karşılaşma konuşması.

4 Sevim AYDIN
MİJDANIYA EMRÊ MI MİRAZÊ MI

6 Pınar ÖZGÜL
HARDÊ DEWREŞÎ

7 Sanıke: Dersim/Pulemoriye
Arêker: Hawar Tornêcengi
LÜYE VE KESA RA

11 Sait ÇIYA
KERTÊ JİYARİ

13 Cengiz Aslan
ROCA KI MI LEWÊ MA O PİYÊ XO DI
TIRKÎ QEŞÎ KERG, A ROCI KÊ RA REMO

15 Xıdır EREN
ONTOLOGİYÊ JÜANİ
(JÜAN BO DİNA BİYAİŞİ)

18 Mesut ASMÊN KESKİN
KITABÊ KEMAL AKAY XAMIRPÊTE
"HELMÊ XAMIRPÊTE" RÊ QESA MIN'A VERİ

20 Sinan USAR
NUSTÊ

22 Serkan SARIATAŞ
BAKİLO

23 Sinan ARÊKÊYİ
WAXTÊ ZIMISTONİ DE

24 Vedat ALDEMİR
DÛR

25 QESE: SA HEYDER
ARÊKER: Hawar TORNÊCENGİ
Dİ ÇEKUYU TO SER VANU

26 RUBAİ: Ömer XAYYAM
ÇARNOĞE: Gule MAYERA

27 Mehmet TÜZÜN
PİRİK U KHALÊ MA

28 Kadir DOĞAN (QEDİR XOCEY) RA KITAVO DE NEWE:
Kılam u Beyit u Şüari
(Êtiqat u Kulturi ser Taê Qese u Meseleyi)
Hawar TORNÊCENGİ

Edîtor u Raştkerdene: Hawar Tornecengi

İdarekarê Neqısnaene: Sinan ARÊKÊYİ

İdarekarê Çapkerdene: Okan EROĞLU

Grafik: Murat DERMAN

Haydar ŞAHİN

1.DİYALOG: QESEYKERDENA 1 İNE

Qesey kerdena Pêrestene: Karşılaşma konuşması.

Şilane: Pêe Laşêr tiya?

Laşêr: Heya Şilane, ezane.

Şilane: Vay Laşêr senmisin?

Laşêr: Evet Şilane, benim.

Şilane: Ma be xêr di Laşêr!

Laşêr: Xêr miyan de be Şilane.

Şilane: Merhaba Laşêr!

Laşêr: Merhaba Şilane.

Şilane: Laşêr, çituriya?

Laşêr: Tı wes be! Rındane.

Şilane: Laşêr, Nasılsın?

Laşêr: Sağ ol! İyiyim

Laşêr: Şilane, tı ki rında ?

Şilane: Heya, rındane.

Laşêr: Şilane, sen de iyi misin?

Şilane: Evet, iyiyim.

Şilane: Laşêr, sona koti?

Laşêr: Sonane Kar.

Şilane: Laşêr, nereye gidiyorsun

Laşêr: İşe gidiyorum.

Laşêr: Şilane, tı kata sona ?
 Şilane: Ez ki sonane Üniversita.
 Laşêr:Şilane, sen nereye gidiyorsun?
 Şilane: Ben de Üniversiteye gidiyorum.

Laşêr: Hew? Çı wanena?
 Şilane: Ekonomi ser wanon.
 Laşêr: Ah öyle mi? Ne okuyorsun?
 Şilane: Ekonomi okuyorum.

Şilane: Laşêr, tı çı kar kena?
 Laşêr: Ez mihendisê Makinaane.
 Şilane: Laşêr, sen ne iş yapıyorsun ?
 Laşêr: Şilane, ben makine mühendisiyim.

Laşêr: Şilane, to ke üniversta qedene, cae de kuna kar.
 Laşêr: Şilane, sen üniversiteyi bitirince, bir yerde iş girer misin?.

Şilane: Heya Laşêr, caê de kar vinenane.
 Şilane: Evet, Laşêr, bir yerde iş bululurum.

Laşêr: Beno ke pawılka mı de kar vinena.
 Laşêr: Olur ki firmamda iş bulursun.

Şilane: Laşêr, eke bıbo, benane sa.
 Şilane: Laşêr, olursa sevinirim.

Laşêr: Şilane, eke bi ez ki benane sa.
 Laşêr; Şilane eğer olursa bende sevinirim.

Şilane: Yê mı lerca mı biye.
 Laşêr: Yê mı ki.
 Şilane: Benim biraz acelem var.
 Laşêr: Benim de.

Şilane: Hekene era rast bime.
 Laşêr: Heya, era rast bime.
 Şilane: Öyleyse yola koyulalım.
 Laşêr: Evet, yola koyulalım.

Laşêr: Numorê telefonê xo to derine?
 Beno ke wastena to biye, mı sae kena.
 Laşêr: Telefon numaramı sana vereyim mi? Olur ki istersin, beni ararsın.

Şilane: Laşêr xatır be to.
 Şilane: Laşêr allaha ısmarladık.
 Laşêr: Şilane oğır bo.
 Laşêr, Şilane oğurlar olsun.

Herdemena jübini ra bîrine ra, jübini rê herme ra keke bîrnenê.
 İki biribirinden ayrılıyor, birbirini omuzdan öpüyor.

Sevim AYDIN

MİJDANIYA EMRÊ MI MİRAZÊ MI

Ewro juyê Nisane wo. Xêylê çi vuriya welat de, hewri şî, tij eşt ma ser. Mirazê mî, tî zerê mî de hawt aşmiya. Dî aşmî ra dîme yêna riyê dina. Nîka ra bîhuye roê mî. Xîraviye, bêbextiye çîr biye. Omîdê qomî jêdiya. Rîndekiye wunca têra biye riyê isanî de. Wusar, mewsimî ke ez tewr zede cî ra hes kon o mewsimî. Nisane aşma wusariya xora, wusar ama welat hama no wusaro ke ma rê ama no zobîna wusaro...

Şar bî ju, dest da jumin va ke inda besî zulîmkariye, ma kî estîmê, vatena ma kî esta, waştena ma kî esta. Hatan pêniye no duzenê sîma nêşono, vêşaniye-têşaniye ma rê qeder niya. Weçîniş qediya des u hawt serri ra dîme riyê ma kî axîr huya. Xêr bo çêverê na rîndekiye hemu kesî rê... Juyê Nisane miyanê şarî de roja yareniwa. Hama mijdaniya ke ma ewro guretê na coru yaraniye niya duzaduz raştî. Çîmê ma dina ma de çîmê to kî zerê mî de roşt bê Mirazê mî. Qe ju doman, qe ju isan bînê bandora zulîmkaru de mebo. Tî masuma paka.

Mijdaniya emrê mîna. To zerê xo de ebê heskerdiş, ebê rîndekiye kon pil. Tî omîdê mîna. Xîzîro Khal to bîseveknî, Jiyar u Diyarê ma to qorî kerê melekê hardê dewresi to bicerê bînê perranê xo, ebê can weşîye bêrê ma bîresimê jumîni.

Namê to Mirazo lajê mî, manayê namê to zaf xorîno Zonê Ma de. Ebê rîndekiya Zonê Maa xo pil be, miyanê vîzer u mêştî de pîrdê tarîxê Kîrmancu be. Îtiqatê xo bîzane. Bipeşe, xam memane. Roê xo de, qesê xo de xorîn be, dem bîce, gîran be. Khamîle mêştî be, rîndekiya Kîrmanciye xo de bîkîrîşne bere, meverde Kîrmanciye bêwayîr bîmano cokuna namê to Mirazo.

Mî tî emrê xo de zaf pawî, nesiv emserî rê biyo. Emser qurvet de niyane, welat de qeza Pîlemoriye derane. Hama hatan emser zaf cayî feteliyane sukane Tîrkiye de. Zaf kultur u isan nas kerd, zaf wend, zaf guriyane, dina diyê, ortê isanê dina de ferqê şarê xo kî dî. Qurvet de ke şîyane kotî têyna têşaniya kulturê xo, isanê xo, îtiqatê xo wuntê, tîm u tîm xo gêrane. Zobîna cawu de qetyan xo

nêdi. Têyna hardê dewresi Dêsim de xo di. Beno ke cokuna en peniye de raştê ju Dêsimij amane(piyê to). Ma jumin ra hes kerd, zewejiyaymê u tî biya ebê eşqi. No qeyde qurbetiya emrê mî ki qediye. 25 serri ra dime ez amane welat. Welatê khalik u bavikê xo.

Ez bese kon ke vajine qomê ma rindekiya xoya verene ra zaf çiyô kerdo vindi. Tesirê asimilasyon zaf jêdiyo. Şarê ma zonê xo zaf qesey nêkeno, qîmet zonê xo, itiqatê xo nêdano. Xo be xo xo xovira kerdo, thamê Kirmanciya verene mî welat de nêdiye. No mî rê bi derd hama mî xo xovira nêkerdo cokuna yitarane. Cokuna Dêsimij dîma amane koçê xo na ro. Nika ki rojanê amayana to pawenu ebê çêf ebê merax Mirazê maa mî Ana Teverike.

2012 de mî Mêrdin de Zonê Ma ser lisan-so berz kerdêne. Sınîfa ma de ma 25 malim bimê. Ameybe Kirmancîki wendêne. Hama her juyê ma ki ju cara ameybe (fekê ma ciya ciya bi) sîfto veren ma zêde jumin fam nêkerdêne. Hama dî-hirê aşmî ra dime ma xo dara fekê jumin, jumin de mobet kerdêne, kîtavî wendêne Zonê Ma de, sînfê de kîrîxê kîtavu kerdêne. Malimê ma ki Malmisanij bi. Ma dênê qese kerdane. Zaf rojê rindeki bi, thamê ey roju, manê ey roju zobina bi. Rojê sînfê de alvazê ma Serdari kîtavê şiir wendi bi, malim de ey kîtav sero kîrîx kerdêne. Ortê mobetê xo de vake: "

Yahya Kemal sava nuştene ju mîsra xo dî seri pawo yani vîndeto ke çekuye a mîsra manê a mîsra waxtê xo de bêro" Mî se ke no heşna xafîl de destê xo kerd berz îtiraz kerd. No halê mî tîqatê mamoste Malmisanij wunt bi. Soz da mî va ke Sevim vaje tî savana, fîkrê to çîko. Mî va malim malim yê ma waxtê ma çîno dî serri ma çutur pawenimê sava ju mîsra

Zazaki. Zazaki doşega merdene dero, lazîmo ke ma zonê xo raxelesimê. Malim va ke êê tî nevanê ma senê qeydê raxelesnimê? Mî ki va ke: "Malimê mî nîka ma sînfê de 25 televê Zazaki nimê! Ma pêro ke bîzewejimê, her juyê ma ke des domanu biyaro, nê domani kê, nuştoxê, şairê, hunermendê Zazaki bê. O waxt coru Zonê Ma mîreno, îştî no qeydê zon merdene ra xelesino ra."

Malmisanij qaytê mî kerd xuya, ebê 24 alvazu çepîk guret. Vake zaf zaf fîkrêde raştî. A roje ra dime zaf cawu de malimê mî no fîkrê mî ardî ra zon. Kombiyayuşu de qesey kerd.

Zon domanu ke qesey kerd emrê xo beno derg, nemîreno. Nîka domanê ma Zonê Ma welatê ma de ki qesey nêkenê. Xuye kenê kamiya x ora, problemo tewr pil nowo. Ju ki miyane şarê Kirmancu de azevî zafê. Her çê de ju-dî kes azevo. Yanê gorê mî no miyanê şarê ma de problemode gîrso. Cêncî xuye mekerê zewejî ra, ma u pî ki cencu rê wayirene bîkerê, bîzewejnê. Doman ardene ra ki cêncê ma, pilê ma xuye mekerê. Îsan ebê azê xo nemîreno. Koka azê xo mebirno şarê ma ebê destê xo. Verî her çê de des domani bi, nîka ju doman ra zêde kes doman nîyano. Ê ye ke ardê ey ki nê ra u rêça xo ramenê nê zonê xo zanenê nê ki tarîxê xo ra xeberdarê.

Ez herey mendane. Des domanê mî coru nêbenê hama malimê mî coru xo vira meke ke inda Mirazê mî esto. Heq can weşîye cî dero ebê can weşîye bêro hardê Heqî. Waştene mî nawa ke lajê mî xo bîzano, xo ki ,kultûrê xo ki, tarîxê xo ki têy bîkîrîşno bero hatan pêniya emrê xo.

Pınar ÖZGÜL

HARDÊ DEWREŞÎ

Ti zerîya mide zê vergo hara, dewa mi
Qomê mino qedrgiran, Zonê mino delalî
Hesretîya to, zê kermê zerê darî,
mi her rojê tayê wena û wena.
Ez resma de, boya gul û sosinanê to
oncenane zerê xo,
xorî ra xorî
Boya tar û thurî, anux û soyî.

Wax leminê!
Çixa kewta mi vîrî,
Hewnanê xode, to rêsen zê têla pirçê
rîştika dayika xoyê sênaxî
Gilanga porrê dakila xo, hene-kerdîyê
surî,
Barî û barî,
Zora, welatê insanî bibo lê,
insan welatê xerîbîye de çur û çînê bo!
Bêmayê, bêwayê, bêpî û bêbirayî.
Cigera mi,
Dewa mina bêkes û bêwayîre
Çêyo terk kerde, lojina bêdüyê
Kanê hêgayê raştî de cüyn-wedardaye-
ne?
Kanê merganê tode vengê tirpananê
pala,
xuşê xuşa ağwa vayê?
Binê sîya dara,
Mergîza de çênê azebî
Helmê çayîyê tezeka,
Mereka simerî de, boya murîyanê qoqa
Badiya sifire de, nonê mastîyo pedêker-
de,
khoçika darêne
Quşxano sîya
Şorba nîska
Oy janê zerîya mi!
Oy dejê zerê mi!
Oy hesîrê çîmanê mi!
Kemere serne, va vindero...
Sale serne, va nêlewîyo...
Xo-xode bipoyîyo, bipoyîyo...
û çînê bo.

19.04.18

Sanike: Dersim/Pulemoriye

Arêker: Hawar Tornêcengi

LÜYE VE KESA RA

Rozê Lüye Kesa de bena alvoz. Kesa ra vana:

- "Bê, ma pia hêga bîramime."

Kesa vana "hêya". Lüye sona verê kemeri de cao belek vênena, Kesa ra vana:

- "Wayê, tî bîrame, ez gereke xo verê na kemer sani, corde mêêro merijio hêgayê ma ser."

Kesa eve rozu hêga ramena, Lüye ki sona phoştia xo sanena şiya kemeri, hata ke hêga qediya.

Hêga rewino, beno khêwe, firig dano, beno genim. Nêzu çond asmi werte ra vênênê ra. Kesa hêgay çinena ana cüyn de kena arê. Cüyn çarnena, tiğê oncena. Genim ve sîmer ra kena cia. Sona veng Lüye dana, vana:

- "Bê, barekerime"

Lüye vana:

- "Nia nêbeno! Bê, ma rem kume! Kam ke verê na kemeri ra hata cüyn ravêr vost, tiğa genimi yê deyia, sîmer ki yi bini rê bîmano."

Kesa guman kena ke Lüye çiyô nîanen pîlan kerdo. Sona mêrdê xora vana:

- "Hal-mesel nia-nia.. Lüye vana belka ezune. Tî so, bînê tiğa genimi de xo weda, hona ke Lüye dota nêresta, tî sîfte

ke eve Kod genim bîpême, çûalu ke. A ke amê, to vênena, o waxt rem kena vindi, genim marê maneno."

Lüye ve Kesa ra kunê rem. Lüye, Kesa xo peyde caverdana hervina vozzena yena cüyn. Yena ke çî bivêno; eke ke Kesa hawa cüyn de tiğê pêmena kena çûalu. Aqilê xo ser nêsono, hama mejmur sîmer cîrê maneno. Hêvêtu ra sona kuna ser u bînê sîmeri, zere de genim kena saê. Peyniye de hirê hevunê genimi tede vênena.

Sona ju manike cêna, yi hirê hevu erzena zerê manike, manike pufkena, fek girêdana, nana'ro xo doşî, qîna xo sanena sona arêye.

Sona ke, Arêyiz hao arêye de gurino; ara q de fataşiyô. Manika xo uza lewê çûalu de nana ro. Cîra vana:

- "Pasay veng mî do, ez weşênu suke, tî na genimê mî hervina rariye ke, ez tey beri."

Arêyiz seke namê Pasay hêşino pê, vengê xo nêvezeno. Lüye sona yi dormu ra tenê cêrena. Arêyiz se ke manike dano we ke beno gula arêyi kero, ni hirê hevê genimi manike ra perrenê. Cîra juye gînena kemera arêyi, juye gînena ustîna arêyi, juyê ki yena gînena çîmê Arêyiji, çîmê mêriki kena korr. Arêyiz nêzoneno

ke se bıkeru.

Lüye yena ke Arêyiz kuto halê dele. Vana:

- "Ardunê mı bide, ez gereke rastbi, şêri.

Pasa mı sero vıneto."

Arêyiz ke se vano, qe tede nêkena, a telasê ardu dera, boyna ardunê xo wazena. Teseliya Arêyiji kuna, eke tey bas nêkeno, sono manika Lüye keno pırrê ardu, dano cı. Lüye erzeno tever.

Lüye manika xo erzena xo doşı, teknena sona. Xeyle ke sona, beno tari, sona çê ju dewiji de bena meyman. Wayirê çêyi vano:

- "Ardunê xo biya ita axure de peyê çêveri de rone, sodır oncia cêna sona."

Lüye vana:

- „Ma, Gayê sîma ardunê mı weno."

Mêrik vano:

- „Meterse, gayê ma ardunê to nêweno."

A vana:

- „Gayê sîma ke ardê mı werdi, ez gereke ardunê xo vera Gayê sîma bijeri."

Neyse, Dewız vano "hêya" ni sonde sonê kunê ra. Lüye sewelete urzena ra, tenê ardu kena fîrna Gay ra, kena sıpe, ardunê binu ki pısknena hard ra. Manıke ki dırrnena erzena uza. Sona oncia kuna cîle. Beno sodır, urzenê ra ke , ardê Lüye çinê. Vana:

- "Gayê sîma ardê mı werdê. Manıke ki çırr-vırr kerda esta uza. Mı sîmara nêvake ke, Gayê sîma ardunê mı weno? Sîma gereke ni Gay mıdê."

Mêrik mejmur maneno, Gayê xo danê Lüye, Lüye Gay cêna sona. Sona ke, ju dewe de Veyve esto. Bena gayê xo uza verê boni de girêdana, sona Veyve. Sona ke, Veyvike hawa berverna. Vana:

- „Se bi? Çê berverna?"

Veyvike vana:

- „Mı zor ra danê na Xorteki. Zerria mı neyrê çina, waştıyê mı Şüanê malı'yo, ez eyra hasken. Xevera dey ki na veyve ra

çina"

Lüye vana:

- „Meterse, tı vınde, ez to bon dan Şüanê Mali."

Beno sonde, kena ke raa xora şêro, wayirê Veyvi vano:

- „Na sewe ita vınde, na tari de eve na Gay sona koti?"

Lüye vana:

- „Ma, ez ke na sewe ita vınderi, Veyvika sîma Gayê mı sarebırnena."

Vanê:

- „Nê-nê, Vevika ma çıyo henen nêkena, a Veyvika newiya"

Lüye vana:

- „Veyvika sîma ke Gayê mı sarebıbrno, Gay vera ayê cion bon. Sîmara vajine."

Ni Veyvike ra guman nêkenê:

- „Canê to wes bo!" vanê.

Beno sewelete, mêrik veyve de qefeliyo, xorê sono kuno ra. Lüye urzena ra, Gayê xo sarebırnena, gonıa Gay ki ana kena cıla veyvike ra. Sodır mêrik urzeno ra ke; Pheppoo, çı bivêno! her ca gon u gonaşêriya. Lüye bena oda Veyvike musnena cı, niadanê ke cıla Veyvike ki goniya. Mêrik hêrs beno, veyvike ra qesu vano. Lüye vana:

- „Mı sîmara nêvat, Veyvike gayê mı sarebırnena? Ez Gereke hurêndia Gayê xode na Veyvike bijeri"

Neyse, Lüye Veyvike cêna sona lewê Şüanê Mali. Vana:

- „Hal-mezal nia-nia... Mı nawa Waştıya to, torê arde."

Şüane vano:

- "Çı wazena xorê bijê, yê mı xora na Malo."

Lüye vana:

- "Tı gereke marê ju tusk sarebıbırnê, sogıs kerê, ju voreke ki bıderê mı, xorê beri weyiye kerı."

Şüane zaf beno sa, ano cırê ju tusk sarebırneno, keno sogıs. Pia wenê, simenê. Bado ki a ve xo sona wertê mali ra ju voreko çılınmın çınena we, xatırê xo wazena, teknena sona lona xo. Vorekê xo eve yi simeri zımuston kena weyiye, resnena usar.

Usar, vorekê xo vezena tever ke, xorê bıçero. Hesê birri qurnê xora newe vêjiyo, vêsano. Birr u tırru ra eve çiyê werdene fetelino. Peyniye de çımê xo gıneno'ra Vorekê Lüye, yeno vorekê Lüye tıreno beno, weno.

Lüye vorekê xo xeyle fetelina, reça vorekê xo bena Heşi ser.

Xo-xode vana, „ala tı vinde, ez çık anu ve sarê to ser, tı vênena!"

Dı-hirê roji ra têpia qayit bena ke, Hes hao corde yeno.

Xo-xode tenê fikirina, vana; "ez neyi biyari bıxapni, hêfê Vorekê xo neyi ra bijeri." Zeke Hes tenê ke avorde yeno, vengı cı dana, vana: "Bıra Hes bıvozzel!" Hes vozzeno yeno lewe, vano:

- "Waklüye se bı?"

Vana:

- "Nê to nêhêşıya pê?"

Vano:

- "Nê. Çı hêşiyu pê?"

Vana:

- "Têww! Eskerê Pasay pêro gerr gureto, nêwesı. Pasay telal do pıro, vato; kotı ke Hesu vênênê, bıkisê bıyarê, goştê dey cırê dermano. A nıka oxto ke eskerê Pasay bêro, bıreso ita."

Tabi Hes terseno, thık-thık rezefino.

Nêzoneno ke se bıkerı. Vana :

- "Bê na zere de xo weda."

Hes yeno zere. Sona Xaşıye vezena ana.

Hes vano:

- "Waklüye xaşıye se kena?"

Vana:

- "Ma qa ez to kon zerê na xaşıye, fek girêdan, eskerê Pasay ke ame, van, "ardê mınê" daa. Yoxsa, to ita vêneno, cêno beno."

Hes fikirino ke, Waklüye raşt vana, tabi. Cêna Heşi kena zerê xaşıye, fekê xaşıye girêdana. Sona Lê ana na ser. Hes zerê xaşıye ra vêneno, çıke xaşıye jê qarğıne lonikê xo estê, uza ra vêneno:

- "Nê" vano "Waklüye ni Lêy se kena?"

Vana:

- "Bıra Hese, nıka eskerê Pasay ke ame çı weno? Cırê Xasıle pozen."

Adır kena bı, ağwe girênena, sona Sanê Pırçı ana lewê xo. Hes oncia pers keno.

- "Ma" vano "Waklüye, yi Sani se kena?"

Lüye vano:

- "Ma, nıka eskerê Pasay na kasu ra, na birru ra honde ke eve to feteliyo, simon-dê xo pêro vışıyê, çarixê xo pêro dırriyê. Cırê simondu rêson. Yoxsa mı kiseno daa..!"

Hes oncia xapino. Wakalüye baqla.

Ağwe ke girina, cêna ana lewe. Kundez cêna, ağwa sure verdana Heşi ser, beno ve çıke-çıka Hêşi. Sanê pırçı ra jüye dana miane ro. Hes vano:

- "Wuy, mianê mı!"

Vana:

- "Kuyo mianê Vor-Vorekê mı?"

Jüyê ki dana vêre ro. Hes vano:

- "Wıy vêre mı!"

Vana:

- "Kuyo vêrê Vor-Vorekê mı?"

Jüyê ki dana qafike ro, vano:

- "Wiy qafika mı!"

Vana:

- "Kuya qafika Vor-Vorekê mı?"

Welhasil, dana pıro, Heşi eve ağwa sure xaşênena. Beno roza bine, qayit bena ke, goştê Heşi biyo boyin, nêwerino, çike ağwa sure verdara ser, ya?

Xo-xode vana, 'se bıkeri, se mekeri? Beri biroşi ney. Çıtur biroşi?" fikirina. Kena çüal, nana'ro xo doşi, cêna sona suka Pasay de vejina. Sona ke, hirê teni veyvê Pasay hayê niştê ro rovar kenê. Yi ke Lüye vênênê, vanê:

- "Waklüye, barê to çiko, tı honde binde nıqena?"

Vana:

- "Xatu, Xatu. Sole xorê roson, vera Tüyü cion."

Veyvê Pasay vanê:

- "Xora sola ma çina, tı bê a sole made, ma Tüyü dame to."

Lüye xora vijeri ra rajiya, bena çüal uza nana ro, yi sonê çüalê Tüyü anê, danê cı. Waklüye Tüyönê xo cêna, teknena sona.

Lazê Pasay şiyê sayd, sonde yenê çê.

Vanê:

- "Ma vêsanime, geste merdime."

Vêyvê Pasay jüye vana:

- "Ma Gêrmi pota hawa sero girina, sola ma çinêbiye, ma sole ki gureta."

Sona fekê çüali kena ra ke, cıra boa pıxe yena. Gostê Heşi biyo boyin, boe dano ra uzawu. Tabi, Lazê Pasay hêrs beno, vano:

- "Sıma kami ra guret?" Ey sıma xapitê.

Vanê:

- "Hal-hêkat nia nia... Ju ame, vake sola, na çüal dave ma. Ma ki çüalê Tüyü, çüalê Sole de vurnay, tekıt şı."

na çüal dave ma. Ma ki çüalê Tüyü, çüalê Sole de vurnay, tekıt şı."

- "Koti ro şı?"

- "Haza ro şı"

Lazê Pasay nisenor'ro astorê xo, nanor'ra dime. Xeyle ca sono.

Lüye wertê birri de bena, niadana ke lazê Pasay bovera heybetli yeno. Çüalê Tüyü bena wertê birri de dana we, Tüyü ra nia çiyê senik kena lapa xo, verva lazê Pasay sona. Lazê Pasay astori keno'ra ser. Vana:

- "Bıla Bıla, to nıka ma binê lıngunê Astorê xode hêzmıs kena. Sebi?"

Tabi lazê Pasay hêrsın hêrsın perskeno:

- "To thawa kes nêdi ita?"

Lüye vana:

- "Ulle jukek ame ita'ro şı, salaga xo hên gırane biye ke, pırnıka xo hard ra kas-biyêne. Aha, hevike Tüyü kerdı na lapa mı, raa xora şı."

- "Kotiro şı?"

- "A naza ro şı.."

- "Xeyle waxto şı?"

Vana:

- "A hona şı.."

Se ke Astori bıramo şêro, vana:

- "Wulle, tı Astori ra cı nêresena. Tı çarlınga, o dıling şı, tı belka pêya cıresê."

Lazê Pasay astorê xo bavokê Lüye keno, pêya nanor'ra dime. Waklüye astori cêna, Çüalê Tüyünê xo erzena ser, nisenor'ro cı, heto bin ser teknena sona. Hem sona, hem ki lawıka xo vana:

- "Mı Hêga kerd vındi, ga guret,

Ga da, Veyvıke gurete,

Veyvıke dê, Vorek guret,

Vorekê mı Hêşi werd, hêfê xo cıra guret

Goştê Hêşıyo boyin da, Tüyê weşi gureti."

Sait ÇIYA

KERTÊ JİYARI

Namê maa mı Xecera. Maa mı newa u hirê serre de ra. Hêni taxmin kenime. Çike vana, i serru de ez des u heşt serre de biune. Vatena xuya, nêzonenime. Î serriyê ke vana, serrê Qırımiyê. Namê maa mı Xecera hama, dewe de her kes ae rê Wae vatêne. Piyê mı, khalikê mı, dedunê mı, biraê mı be waa mına pile ki Wae vatêne. Ez domanune, koti ra bizonune. Mı vatêne, demake namê maa mı Waa.

Dewa ma, dewa de qıckeke biye. Necdiye dı sey mordemi cuyêne. Dewe de ê her kesi ded u derezaê xo, xal u xalzaê xo estêbi. Ê mı ki dedê mı, derezayê mı estêbi. Hama ne xalê mı, nê xalzaê mı estêbi. Rocê mı va ke Wae(hona domanune, Dae nêvanune, zê her kesi ez ki Wae vanune.), xalê mı, xalıka mı, khalik u phirika mı kotiyê? Keşkena mı persnêkerdêne. Vîlê maa mı biye çewt, va ke, lacê mı i şiyê.

Domanune, thaba nêzon.

- Şiyê kotiye?
- Nêzon, Kertê Jiyari ra şiyê...
- Key yenê?
- Êndi nêne.
- Ça, to ra hasnêkenê?

Maa mı berba. Nêzona ke se vazo. Honde ke va,

- Saanê mı, tı hona domana. Aqilê to nêsono ser. Rocê to rê her çi vanune. A roce qe nêame. Ez be xo musune. Musune ke, khalikê mı, phirika mı, hirêmena xalê mı be xalıka mı Kertê Jiyari ra berdê doyemi. Dere de arey esto, uca de kistê. Na dina de, na dina nêheqe de maa mı teyna menda. Zamanê ra têpia şiyê ke cınazey poiyê. Heywanê yabanu rê biyê werde. Êndi nêzon, çitur biyo, maa mı ça tey berdê, maa mı ke i hêni diya, biya xêxe, xo ra vêrda ra. Uca de çalıke kinitê, têdine ju mezele de dardê we. Maa mı ebe asmu şuyaru vato:

Korrbine, korrbine, sîma rê korrbine
Sîma nêva ke na teyna se kena
Bımrine, bımrine, ez sîma rê bımrine
Ça mı tey nêberdi, mı sîma rê se kerdo
Nıka kam mı rê vano, wae, çêna mı
Mı Heqi rê se kerdo, bımrine, bımrine....

A roce ra têpia kes namê maa mı nêgureto gilê zonê xo. Her kes cı rê Wae vato. Ma ki hêni musaime. Riyê maa mı sîpê bi. Maa mı ne huyêne, ne ki berbêne. Hêştirê xo bi bi juya. Teyna ju reê berba. O ki riyê mı ra. Hona ki vanune, keşkena mı persnêkerdêne. Domanênia, koti ra bizonine. Lewê maa mı de kes Kertê Jiyari nêvatêne. Ma nêwastêne ke i rocu biyarime virê

maa xo.

Maa mı biyê wayirê tornu. Tornê xo zeweciyai. Hondê serri vêrdi ra, ma lewê maa xo de reê Kertê Jiyari nêvatime. Dewa ma ki vêsnaî, amêime Xarpêti. Maa mı lewê mı de mendêne. Nê, nê, ez lewê maa xo de mendêne. Lacê mîno qic Pilten universite qedena, şî İsveç. Pilten biyologo. Tar u turi, dar u beri sero gurino. Maa mı gegane vana, Piltenê mı, uyo ke tî wazena ke bîzone, mendike çîka, gîzêr u ribes koti de benê, lulikê bînê hardi çîtur heyat de manenê, tî ça honde xo qefelna, şîya universite, mı ra persbîkerdêne, mı to rê her çî vatêne. Pilten huyîno, vano, oncia ki vaze, ma wazenime ke her çîye bîmusime. Pilten İsveç de zeweciya. Veyva ma, Awustîralya ra Aborcîna. A ki biyologa. Piltên ke Univertsîteya Stolkolm de doktora xo kerdêne, uca de zerri verdê ra jubîni. Hata nîka ma telefon de qeseykerdo. Jubin nêdiyo. Rocê, telefonê Pilteni ama. Va ke bao, Ez be Veyva to yenime. Zaf biune sa. Maa mı têde tornunê xo ra haskena. Pilten ra zobîna haskena. Vanê, Pilten şîyo ro khalikê mı. Kokimê dewa ma vatêne, zê piyê maa to Qeremaniyo. Pilten ki amêne Qeracê Xozatî, dewa ma ra Usênê Mîçî esto, êndî kokîmo, Pilten şîyêne destu, Usêne Mîçî Qeremanê mı vatêne, çîmu ra phaçkerdêne. San de şîyune, mı va Wae, micdania mı bîde, Pilten be Xanîma xo yenê. Çîmu ra heştîrî amêi. Honde serru ra têpia çîmê maa mı benê hitî. Mî va,
- Dae se biye, tî ça berbena? Pilten yeno!
- Nê, nê nêberbon. Nî heştîrê sabiyaişîyê. Endî azê ma ki rewîno. Çîmê mı pey de nêmanenê
- Ala vînde, hona rocê rîndî ma ver de rê.
- Pilten ki ama, pia şêrîme Kertê Jiyarî. Mî xo xo de va, êndî maa mı her çî qebulkerde. Eke qalê Kertê Jiyarî kena, cî rê merdene çîna.

Hênî nêbî. Pilten be Xanîma xo amei. Maa mı heştê ra dîma merde. Ma berdê, lewê khalik u phrika mı de dardê we. Nîka maa mı teyna niya. Bîraunê xo, waa xo ki lewe de rê
Ez gune lewê Pilten be Veyva xo de nêberbêne. Domani dûrî ra amei. Ma pia berbaime. Veyva ma ki zonê xo de çîyê va....
Mî va,
Wae, waa hirê bîray be ju wae
Sêrke, her kes rocê teyna maneno
Azê to rewîno, tî xovermekuye
Her kes rocê cêreno ra paga xo.

Cengiz Aslan

ROCA KI MI LEWÊ MA O PIYÊ XO DI TIRKÎ QEŞÎ Kerd, A ROCI KÊ RA REMO

Malım ama dewı, kê bı kê feteliyênı:
"Qanuno, biarê domano mektebı rê qeyd
kerê" vatênı. Pilonê ma berdimı, ma qeyd
kerdimı. Rocê Malımı:

"Îtha mekteba, jüanê Tırki ra berd jüan
qeşî nêbeno, her kes mecburo Tırki qeşî
kero. Kamo kî Tırki ra berd jüanê bini qeşî
keno, ceza donı cı, donı pıro!" Ma lal o
kherr xorê gos nêni ser.

Mektebı ters kerdi bı zerrê ma, ma
wastênı kî oncia xorê şımı sexlî. Vatena
malımı ser, Xozat ra obligi ardi, day ma
ra, dı-hirê asmi vêrdi bı ra...

Ma kî oblig girotênı pıra, jübini'a huyênı.
Wertê obligi dı jüyê ma biyênı hes, jüyê
biyênı lüye, jüyê biyênı kesı, jüyê biyênı
canıwer, ma kutênı, pê kemero xo dardê-
nı we, kam kî amênı, vêrdênı ra, pê
kemero ra veciyênı, "weee" vatênı, jübini
tersnênı. Roci vêrdi ra, ma xo da oblig,
tenê kî Tırki musay bı. Tırkiyê ma çık bı?
'gelmiş gitmiş, êtmis.' Hata san,
'mis'ı-mis'a ma biye.

Rocê malım ebı mulxıta xo, bı dı doma-
nonê xu'ya amay bı kê ma meymaniye.
Meymanê ma meymano gıran bı. Mey-
manonê gırano rê en werdo gıran çık bı,
o potênı. İ werdo ra jüyê kî bıçıkı şiri
biye. Kê ma dı kî qerar bıçıkı şiri dı

bırnay bı...

Çımê jü dı milet nişti bı ro, çay sımıtênı,
mobet kerdênı. Çımê bini dı kî cinıko
bıçıkı şiri potênı. Bıçıkı şiri/zerfeti kî vati,
awka dero fındena. Ma domani kî şımı
bonê kêyi, xorê kay kerdênı, hemı kî
bıçıkı pitênı. A deqa çımê bini ra vengê
ama, malımı namê mı dardi bı we, veng'a
mı da, ez bonê kêyi ra şıyo kiberê oda dı
fındeto, malımı mı ra ebı Tırki'ya:

„Cengiz, bıçıkı hazırı?" vat, pers kerd. Ez
kî nae eşıyo pê, mı nêzana kî mı ro se bı,
saê kî awka serdını verday mı ser, heni
hurındia xo dı biyo usk, mando. Zerrê
odao kî zê pêtaga mêso gılênı, sukıtiye
kutı cı, her kes gêray bı ya, mı ro sêr
kerdênı, mı ra nı veng nı vac bı. Ciranê
maê dı kokimê:

"Bıra, çae tı qeşî nêkenay, heni hurındia
xo dı biyay usk?" vat. Malımı oncia:

"To rê vonı, lao, çae cüabê mı nêdanay?"
vat, hêrs biyain'a. Dı-hirê rêy kî mı ra nia
pers kerd, mecbur mando, mı ebı Tırki'ya
cüabê cı da, vasto, mı kiber kerd ya, xo
est teber, semsêrdı hatê baxçı ser şıyo,
veciyo tüya ma ser dı nisto ro. Roc nişti bı
zerg, mı serê tüye ra zerrê kêyi ro sêr
kerdênı. Têew, bıçıkı binê saci ra veti,
qatigê terendi sero fetelnay, ron şür
kerdi, verday ser, roştia çıla qaji dı giroti,
berdi çımê bini. Mı xo xo dı: "Bumbarekî

saê kî veyvîka newiya, aspar kerdê, çimê
ra girotê, benê çimê bini.” Zerrê mî ra
goni şiyênî, hatê ra mî derdê bıçîkî giroti
bî, hatê ra kî:

“Ez nîka şîyo kê, rüyê ma o piyê xo ro sî
sêr konî, Heqo! Na çîkî biye, ewro amê mî
ser?” Ma kê dî, lewê ma o piyonê xo dî ar
kerdênî, Tırki qeşî nêkerdênî. Ewro saê kî
thîlsimê mî remay bî, mî jüanê mektebî
ardi bî, kerdi bî kê xo, xo suçdar diyênî...
Xêlê waxt şî bî, zerrî ra vengê huyaisê
malîmî bî bî berc, tariyê sewî dî gulbang
dênî, şiyênî. Mî xo xo dî:

“Dêmax bıçîkî werda, qedîta, wax
wax, wax!” Waxtê tepîa mî sêr kerd, mîlet
hao vesto ra, sono. Wa o bîraê mî veciyay
bî verê kiberî, veng dênî mî:

“Paso! Bê kê, îna şîy, teber ra mefîndî,
tariyo, mîlaketi estê.”

Veyvîkê kî sî rüyê xo munena vîstewrî-
yonê xo ra, remena, ezî kî rocon’a piyê xo
ra hîni remo. O kî kiber dî veciyênî, ez
remênî çimê bini...

Pas: Namê mîn’ê dewî

Cengîz: Namê mîn’ê mektebî

Xıdır EREN

ONTOLOGİYÊ JÜANI (JÜAN BO DİNA BİYAIŞI)

Jüani pêro gramer ra ber zê jübiniê. Kamci jüan beno, bıbo; cad keno dina – biyaişi nas kero. İsanêtine, kerdênê isanêtine, çiyo ke gureto de, raver berdo, mal u mîlk, kar u gure, qezencê xo pêro; kilmek ra dina - biyaişi de niadaine kara jüanun pêroina. jüanun bo isanêtin'a, jüanun bo tarixê isanêtine ra pêro pia bingê gureto, pêro pia (têver ro) kamiya xo ramita.

Çiyo ke jüanun jübini ra abırno, gramer-ro. Ey sero ki jüanzanoği gurinê.

Qalo ke ez cad kenun naca biari ra, qalê grameri niyo. Qalo ke anun ra, jüan bo dina - biyaişi serowo.

Na tarixê isanêtine de çıqa qezenci estê, pêro ebe destê isanêtine ra cêriye de, ame ra. Çiko ke, serba jüani na qesa nêşikinime vacime. Jüan isanêtine ra tepia nê, ebe isanêtiy'a aferiyo. Ebe isanêtiy'a wertê na tarixi de caê xo gureto. Saiya jüani de tarixê isanêtine cêriya de. Jüan ke nêbiyêne, biyaisê - tarixi, tarixê isanêtine ki nêbiyêne!..

İsan xo bo xo nê, tarixê xo'a esto. Yanê, "çi"yê tarixiyo. No biyaisê - tarixi ki ebe

jüani'a esto. A ri rao ke isan çı ke bîcêro de, çı ke biaro ra, senê gure ke bîvino, qezencanê xo pêro saiya jüani ra veceno zani, veceno riyê herdê dewrêşi. Ni gurey saiya jüani'a bingê cênê, saiya jüani'a az bo az biyaisê xo ramînê. İsan serba ninun pêro dendarê jüaniyo.

Jüan xo ser jü nuğda/kılame, jü çeküye niyo; jüan mabênê isani bo isani de, mabênê isani bo biyaisê dina de gireo de (korelasyon) gırso. Çiyê biyaişi saiya jüani'a beno eskera, saiya jüani'a thon vurneno, saiya jüani'a bingê cêno ya ki saiya jüani'a beno cımusala. Çike, jüan ke nêbi, qalê kerdenanê isanêtine, qalê qezencanê isanêtine, qalê qor be qor biyaina ni qezencun, qalê az bo az ramî-tena ni qezencun ki nêbeno.

Kamci jüan beno, bıbo; no jüan çıqa ketim beno, bıbo; "çi"yo ke dormê ma de pêro, no jüan name keno. Çiyo ke famê ma dero, çiyo ke zerrê ma dero; çiyo ke ebe çimi'a nêvêniyo, ebe desti'a nêcêriyo pê, ine ki jüan name keno, veceno zani.

Henio ke elaqa mabênê çiyê biyaişi ebe jüani'a beno eskera. Biyaisê jüani bo biyaisê - dina mabên de korelasyonê do pêt (gireo têri) esto.

Biyaisê jüani bo “çi”yo ke ey name kerdo, mabênê jüani bo i “çi” de korelasyono de henên esto ke; “çi”yo ke jüan de bivêni-me, o “çi” têde biyaisê dina de yeno verba çiyê. No korelasyon ke satiya, “çi”yo ke saiya jüani’a veciyo zani, o “çi” ki satino. A taw qesawa ke vacina, a qesa bena zê nanê ancüli. Tey ne tham maneno, ne ki fam!...

A ri rao, jüyo ke ebe nuğdan’a/kılaman’a çiyê nêvêno, borzal nêker; mabênê jüan’i bo biyaisê - dina de nêşkino korelasyonê rono.

İsan gereko biyaisê - dina de çı ke esto, ebe jüanê xo’a, ebe çime xo’a bivêno. İsanî çiyê ke ebe jüanê xo’a di, vênıt, fam kerd; i çı sero ebe jüanê xo’a reet qesey keno, reet ki nuseno, i çı, reet salıx dano. İsan jüanê xo de çıqa ke bıfıkırno, çıqa ke bivêno, jüanê xo hende veceno pay, keno waryetın. Çıke, mabênê fıkrınaene bo vênitene de têduştine (eşitlik) esta. Terefê jüanê Zazaun ewro ra meşte kıresnoğun ra, terefê roştberane Zazaun ra, terefê hunermendanê Zazaun ra jüan bo biyaisê - dina mabên de no korelasyon, na têduştine hendo ke nêvêniye, hendo ke nêveciye zani; no jüanê ma qerqe (merdene ver) ra nêxeleşino ra. Qederê jüanê; kamê ke ni jüani qesey kenê, roştber u hunermendê ni jüani, kıresnoğê ni jüani, ine dest dero. Guna roştberanê (aydın) ma bo hunermendanê ma na babet ra xeylêwa...

Çıko ke, guna qerqe de biyaina jüanun teyna roştberun bo hunermendun sero niya. Mabênê jüananê dina de hurendiya xo guretene rê, riyê homete veciyaine rê teyna emegê roştberun bo hunermendun bo kıresnoğun/qeseykerdoğun ta

nêno. Gereko (gune) dewletê dest berco jüanun. Wertê şindoranê dewlete de kamci jüani qesey benê, i jüanun dewlete bisevekno; pheşti i jüanun dero. İ jüanun radyon de, TV de, qezatan de, ila ki mektaban de deciro. Her daim, hemuca de (çê de, ra u olağan de, dairanê dewlete de...) bêrê qeseykerdene. Jüananê nianênan rab er jüanê bini nêbenê dewleti, vindi biyaine ra nêxeleşinê ra.

Qomo ke ebe çimê xo’a, ebe izanê/famê xo’a biyaisê - dina ro sêr nêkerd, o qom çiyê ke fam kero, çiyê ke bıfıkırno, çiyê ke bivêno, ebe jüananê binan ra ano ra jüan. Mabênê fami be jüan de, mabênê vênitene be jüan de korelasyonê do hewl esto. İsanê, eke ebe jüanê xo’a bivêno, ebe jüanê xo’a bıfıkırno; o isan çiyê ke jüanê xo’a niaro nas kerdene, niaro salıx daine, nêbeno. Emma, ebe nuğdanê/kılamanê sarî’a ke isani fıkrına, vênıt; a taw o isan jüanê xo ra kono duri; roc bo roc beno dısmenê jüanê xo. Jüanê xo’a kayê xo keno. Qimet nêdano jüanê xo. Jüanê xo keno xercil.

Heni aseno ke; jüanê, key ke biyaisê - dina ro objektif nia da, biyaisê dina objektif guret de, a taw kara xo ano hurendi. A taw xercil biyaine ra xeleşino ra, beno dewleti(waryetın). Çıke; jüanê, çıqa ke şıiranê xo, felsefê xo, hunermendê xo, ilmê xo, nuştanê xo (hêkati, romani) cêno de, veceno ra pay, hende beno dewleti. Ni hal rê ‘sfêrê objektif jüani’ vacino. Zengunina jüanê İngılızki nae ra yeno. Kıresnoğanê/qeseykerdoğanê İngılızki, hemu çı sero ebe jüanê xo’a fıkrino, hemu çı ebe jüanê xo’a vênito; coka jüanê xo nika nia hende

dewletiyo.

Jü qom de, izan u marifet, fıkırnaene bo vênitene, ilm u felsefe, nustene be hunermendi'ya çıqa ke feqır (kemi) biye, jüani ki hende feqır (kemi) beno. Çıke, a taw elaqa jüani be biyaisê - dina beno senık. O qom ebe famê sari'a, ebe vênitena sari'a dina veceno zani, xo bo xo ra zuqara küno düri. O qom henda (endi) bexo nêbeno. Vurino, beno qomo do bin.

Heqa keşî çina ke jüanê xo rê feqır vaco. Kamci jüan beno bıbo, ebe kamci jüani'a ke nêfıkırıya, nêvêniya o jüan feqır maneno, kono qerqe, riyê herdê dewrêşî ra rocê yeno, darino we, beno cimusalâ sono...

Kam ke jüanê Zazaun ewro ra kıresneno meşte, kam ke roştberê Zazaano, kam ke hunermendê Zazaano, gereko inay jüanê xo'a bıfıkırnê, bıvênê ke dina biyaişî jüanê xo'a biarê jüan (zon), jüanê xo'a salıx derê, jüanê xo'a bınusê. Jüanê xo dina tariye ra vecê, dina roştıye...

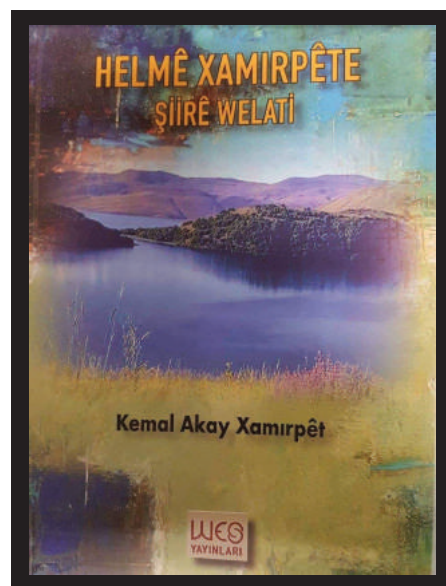
Her theyr zonê xo de waneno,
Her vas, kokê xo sero royeno!

Mesut ASMÊN KESKÎN

KITABÊ KEMAL AKAY XAMIRPÊTE

“HELMÊ XAMIRPÊTE” RÊ QESA MIN'A VERI

XJüyo ke zê mî çimê xo şeribiye de kerdê ra, esq u hesret u kesreta welati nêzano; jüyo ke zê mî sairê welat, u zonê xo niyo, nêzano qesu tezba ra kero, zonê xo pê bineqesno, şikino nainu ani kitabê kılamanê (şîiranê) ap Kemal Xamirpêti ke sîma dest de, cî ra bîmuso. Mî rê hunde ke bî neşib ke hetê imla ra çim berzi cî, sero ki çûtê kelimê xo vaci. Labelê, mî taê derd u khulê zerri u cigera dey, esq u kêf u viria dey ki wende, ez zê koçeki tey şiyane i jiyar u diyaru, ko u gerisu, qom u qebili miyan... Jü ki, ez be xo 25 serrio qesanê Zazaki (Dımılki) danu arê; her mıntıqa Zonê Ma ra, hama tewr jêde ki Dêsim, Erzingan u Varto ra, hama hona ki qesey nêqedinê. Zono ke 2500 serre ra jêde pay rao, caru 25 ya ki 250 serre de dos beno? De! Her zon jü deryao; çî hêf ke Zonê Ma ra ebe golu qesey biyê vindi ya ki xo vira kerdê. Ap Kemali ki Zonê Ma rê jü deryao, gezna dey'a qesu zaf hirawa. Ez veri ki cî ra xeylê qesu musay biyu, hama ni kitabî de ki epey vaten u kelimu musu. Umîdê mî uyo ke emrê dey derg bo u çıqa ke şikiya, ebe kitabun u qeydanê videoy, mao Ap Kemal Xamirpêti ra hona deyra çî bîmuşime. Çike roca ewroyêne de gezne nianêni biyê kemi; ebe her pil u kokimê

ma ki jü kitabxane tey sono binê hardê şiyay. Azo ke ma ra pêda beno, ma cî rê dendarime ke zon u kulturê xo ero cî salix dime. Pîlan u arîfanê ma ra, rind zanitoğanê Zonê Ma ra reca mî awa ke, çiyoy ke gezna u turikê inu de esto, ma rê rakerê, rafiyê, salix bîdê. Binusnê ya ki bicêrê kamera, çağê interneti u komputeri de hometa xo de bare kerê. Ma çituri sıkilê sal u kerrun u kemer u kuçi tarîf kerime, namanê dar u beri u velg u vaşi u çiçeg u viliku, yê alet u hacetu; vatena derd u kederi pê qesanê pi u khalikun pîrîku, vatenanê verênu, zonê xo de her çî, her wejiyat u durîmî, bê tesirê zonanê xamu çituri ifade kerime, bîzanime, vacime?

Rocê nê rocê ke mî rê bi neşib, eke lînga xo berji hardê Gîmgîmî (Varto), caanê verênu ra jüyo ke ezo şêri cî, Gola Xamîrpêta. Va o taw ki ezo pê ax u zar u întîzarê ap Kemali mezani ki, taêna cî ra benu nejdi ke derd u khul u esq u hesreta dey khav keri; mekeri ki qe ke nê ebe çîmanê dina Varto u Gola Xamîrpête bivêni. Eceba, na senê hekmata ke biya sebebê esqê dê ebedi, kerdo çêverê zerria dey'a bele? Sîma ke ebe xo wend, kunê ra ser...

Mî Zonê Ma de xeylê kîlamun u şîiru de heserê welati gos day, wendi, labelê nêdiyo ke jü hesrete hama hama ama, nişta tek jü mekan ra. No mekano bîmbareko ke sairê ma namê cî no xo ra. Nameo ke dewlete pê nêtê asimilasyoni no pîra, "Akay", eşto, namê pey "Xamîrpêt" no pîra. Qal ke ame ra ya ki mordemi ke naca na pelgu de çîm çarna, des Xamîrpêti cî ra perrenê.

Sairê ma'ô qedîrgîran ebe goni u qêretê xo be hesariya zon u kamiya xo ke çî waxto zonê Zazaki rê xîzmeta xo keno. Haydaro u na haydar biyaene wendoğ u de ki bare keno ke zonê xo zonê do khano u xosero; mîletê ke ni zoni qesey keno, mîletê do xosero, wayirê hard u kultur u kamiya xuyo ke va ni xuy u xîşêtena xo rê, zon u zagonê xo rê, anor u kamiya xo rê wayir veciyo ke na dina de serê hardu ra tîm bîmano. Çîke no zon, se ke sîma ki zanênê, wejiyato henên dero ke, azo peyên ke wayirêni mekero, caê cî mokem u çîp mekero, serê hardu ra darino we, beno tarix. Pêserokê ma (mecmuey) zê Ware u Tîja Sodîri nuştanê sairî rê tîm mekandar bi, hem ebe xo ki redaksiyon de ca guret. Ni kîtabî ra serkewte, uyo şîir u kîlamanê xu'yê bîni ki hona veco; na ki mîjdania de

bîna. Ey serra 1999ine de romanê Maksim Gorki "Karkerê Nonî" çarna Zonê Ma, no esero klasik ebe Zazaki ma rê da nas kerdene u zonê xo rê kerd halete (xelate).

O nuştun u şîiranê xo de ebe "hemçağîye" (çağdaşlık) nîa dano, qelema dey sosyalkritika. Wertê qomê ma de ki eke nêheqiye diya, kerdoğanê a nêheqiye cüyno, saneno kemeru ver. Hem xetu (setîru) de, hem wertê inu de xeber u mesaci wedardiyê; ge pê qafiya ge pê neqsê herfu vatena zerrê xo ro ma salix dano, musneno ver; nae de ki tabiyêni u roê Zazaki ra thawaê vîndi nêkeno. Roca ewroêne de no ki hunero ke, kes zonê dê bîndesti çîqa ke destebera cî amê, bêrêç u bêtesir esîl u sade qesey bîkero, bînusno; ne zonê do bîn ra bîçarno ne ki ravê zonê xo biaro ra xo viri, tepia vaco; nê. Ap Kemal zonê xo zerre ra, roy ra se ke erzeno serê zoni, henî ma rê nîqîrneno.

Mesela derge, qesa kîlme, no kîtab Zonê Ma rê jü gola pîrrê zerrnano. Ebe esq u kêf u ebe merexê telebu bîwanê, wendoğê delalî...

Guciga 2018i

Sinan USAR

NUSTÊ

NUSTE -1

- 1- Dêsimic jüanê u kulturê xo rê, raa xo rê wayir vecino.
- 2- Dêsimic eke firsend kut dest, sono dewa xo de banê xo virazeno, dewa xo de dar u ber nano ro, dewa xo keno rindek.
- 3- Dêsimic eke peyniya dina de bo, oncia ki rocê cêreno koanê welatê xo.
- 4- Dêsimic, cınaza xo beno Dêsim.
- 5- Dêsimic, gağandê xo, xızırê xo canêver-dano.
- 6- Dêsimic, peskofiyânê kou rê, mar u mılawunê yabani rê, theyr thûri rê, hesê birri, dar u beri rê hurmet keno.
- 7- Dêsimic, rocê welatê xo de beno wayirê markao, beno wayirê koperatifo, rocê beno wayirê endustriyê teknolojiki.
- 8- Dêsimic, domananê xo rê, cêncanê xo rê wayir vecino, ino destê asimilasyoni ra cêno.
- 9- Mimar, muendis, akademisyen, doxtor.. ê Dêsimici, rocê Dêsim newede ra virazenê, dewanê baqılo, bananê baqılo, hêgayanê baqılo virazenê. Vay ra, tici ra, herre ra..u teknoloji ra dewanê moderno, dewanê turizmi, dewanê zerreweso nanê ro.
- 10- Rocê Dêsimici, eke wayirê ticia zerrê xo vecinê; sarê xo, herdê xo, raa xo, jüanê xo, cêncanê xo, domananê xo, kokımanê xo reynenê ra.

NUSTE-2

Çend serri vêrdê ra mabên ra..
Qı yeno to viri?
To pê xo dı sê nêkerd, şiyay.
Waxt mı sero rızna, şiyay
Roê mı çarna pagı şiyay
Zerriweşıya mına hazar serri
Kerdı husk u kol şiyay..
Ticia şıvingê mı dewna kerdı,
Şiyay..
Ko u gerisanê Kirmanciye dı,
To jiara mına bimbarekî biyay..
Gilgosına Koyê Maro biyay
Hêfê, bızêka mına askı biyay
Domaniya mına masum o pakı
Verê locını dı a sanıka rindekı,
Asma mına bimbarekî biyay..
Mı to hazar serro dı diyay,
To rêça xo kerdı vindi, şiyay..
Nıka kı mı pers kenay
Ez biyo zê jü dewa Kirmancana rijiyaiye
Biyo 'serê bani'yo bê 'phêzna domano'
Jü welato vêran u bê-milçiko..
Nıka kı mı pers kenay
Biyo jü mezela bêwayiri
Wertê mezelanê Khewico dı..

NUSTE-3

Bıra, bêomıdiye xo-kistena. Omidê xo mebirne, no waxt ma ra ravêr ki rınd nêbi, ma ra tepiya ki rınd nêbeno. Cografya qedera. Hama lowikê to yê kirmancki bimbarekê, can danê jüanê ma, kulturê ma,

kamiya ma... Eke senatkarê ma şî, eke welatê ma ra milçiki perray ra şî, eke dewê ma bi page, eke mezela ma rijiyay şî, eke endi kes şüaranê ma, lowikanê ma mevaco, ma endi na dina sero çinime. hama ez von ke, serri ke vêrdi ra isan zaf çi museno, taqe nêmanena, hama isan zaf çi zaneno... gerekê zanoği cênc u cayilo ra tayêna zêde biguriyê. Tayê keşi belkia rao birnenê, hama isanê rindê ke peşti danê, xatirê ino çino? sarê ma ra çîqa bêbexti vecinê va biveciye, hama hona raa ma, hona weşiya ma, hona dewê ma, hona tija kirmanciye esta! hona jiar u diyarê ma estê. isanê maê hewl u rindi bêrê pêser besa, ma omîdê xo o waxt qe nêkenime vindi. vera jûlmi de, vera asimilasyonî de, vera kutkine de, vera vindibiyayîşî de, tembur u gitarê sîma, tîfangê sarê mao. lowikê ma estê, ma estime. lowikê ma çinê, ma ki çinime... çî mand lowikanê ma ra ber/qeyr? ma saro feqîrime, omîd u lowikanê ma ra ber zaf çiyê ma çino. coka sîma isanê bîmbarekê, cameverdê, cameverdê, cameverdê!

NUSTE-4

endi jû çênaka kîrmance çina ke
cî rê zerria xo biari jûan
endi jû domano kîrmanc çino ke
cî rê sanîka pepugî qeşî kerî
endi bîrrê ma çino ke
"milçikanê birrî bîpî" ez..
endi mezela khalîkê mî,
rêça xo kerda vindi,
biya herre, belû nêbena
warê ma bi isîz, "çê cirano" rijîya
xîzîrî, koyê muzîrî caverda
endi kes nêpîno cemê ma
piyê mî ita de zê jû koyî merd,
mezela xo ita de mande
teseliya koanê welatî cî ra bîriya
î koanê berzo de nîka
teyna va guveno,
zê vayê seserro
veng u vac nîa o...
bîberbîme ma
serba bêbextîyna ma.

NUSTE-5

Thaba zê virêni niyo cigeram... Waxt vuriya, mordem vuriya, kîlam u lawîki vuriyay. Hama nêzon, çiyê virêni tayêna rîndek bi na waxt ra... Têde zerri u can est bi, hewes, cad kerdene, inam kerdene est biye. Thaba zê virêni niyo. Isanê gonîgermî, isanê zerrevêsayî zaf nêmandî. Welat zaf vuriyo, jûan zaf biyo xîzan, herre biya husk, warey biyê isîz, guvayîsê vayê koanê ma şüaranê kelberbî vano... Her ke jû kokîm mîreno, endi a dewe roê xo kena vindi. Azê newî ra, domano ra bua î verêno nêna... Dema no deco gîran kî ma rê mand, çîmanê xo'a nî vuriyayîşî bivênime, kesreta xoriye boncîme, zerrê ma zon do, bîdeco...

NUSTE-6

Xeyal, Dêsim...
Raştiye, Estemol dî jû mezeli.
Xeyal, genîmê hêgayo zerd...
Raştiye, hêgaê to dî vasê xîloşî.
Xeyal, xo biyayîs..
Raştiye, tarîxê xo ra remayîs.
Xeyal, roê kîrmanciye...
Raştiye, kîrmanckî domano rê nêmusnayîs.
Xeyal, vayê kou ver dî, ticia bînê şîvingo...
Raştiye, çar dûaranê betono dî xêg biyayîs.
Xeyal, wa u bîrayîna saro...
Raştiye, kîstena jûan u itîqat u saro.
Xeyal, bînê tûya Cemşî dî mobet...
Raştiye, pêroyno dest dî telefonê herîye.
Xeyal, dû-kerdena locîna ma...
Raştiye, teyna pagî mandî, nî çêo, nî locîna.
Xeyal, cad to ra mîrad Heqî ra...
Raştiye, merdenî pitena ma...
s. usarr

NÊ

Hona nêqedîya!
Raştiye,
"Kamcîn dûar nêrijîno, ekî persê ma -qeşiyê ma- raştê.. / Rocê kî peyser şîmî, kamcîn şûkî -kamcîn ko, kamcîn warî, kamcîn dewî-nêbena rîndek?"

Serkan SARİATAŞ

BAKILO

Kesa kilitê biyê... Çeber ra dardêkerdî... Zerrê to sen bi, çeberê to kilit. Çayê? Kêş nezana... Vengê efkari dormê çeberê to dî erciyenê wê zê mîlaketanê sewê. Ena ya nena? Vacî... Raa mı esta... Şîndorê mı verê ni çeberê kiliti ro vereno ra... Va amo comerdiya waxti... Heniyo ya hen niyo? Zerrê to seno, çeberê to kilit... Çekuyê serê janê mı neçari. Çâ? Mı en zedî bebxetiyêra ont. Heqo, bara mîrê çinebiyayê! A roca kı to qesa peyinê gosê mîdî nornê, a roce ra tepiya janê mı nemecato, ez budelawa... Qesêy nêgînenê vengê mîro, noğdê nêbena teber fekê mîro.

A rocera tepiya dina zerrê kesa çeberê todî bêvenga. Xelê waxt bekeşiya verdra, bêvengiya... Hên uskî... Hên bekes...

Ez zê gama çhepê teyna verda ra şiya... Şiya kesa tuya kilitê xoriya. Araqê çarê xo mı uca, şiya a keşadê kerd serdîn.

Miyanê xo ucadê azna koa. Koyi bînê perranê heliderê. Ma vengdenê heli, "heli heli malê ma gerîno malê çê pasay weso heliiiiiii"! Muşayimê bado. Feqîri niya vengdenê... Kowadî... Ez reca kowanê to dîmerawa. A viyalê, honikê xo yi kowara guret bi. Koy honîki. Koy qeşiyê zelali. Janê mîno zelal mîrê kowara mend...

Korta Biskay! Dest payê Bakilê mı ucadê gînayê waro. Zê Sezîka Ververa qîrbi... Ze qîzvana Hira Hermênîyê demdiya, gındır bi gîna dere ro... Bakilooo! A waxt vengê to zê dendikê goze bi, hen sîpi... Qesê to gosanê mîro barekerdê biyê... Gose mı, zê kerrikê zerrê gozî... Kherbi... Ez a waxt qusîrê xo dîma feteliyenê...

Tora tepiya, kesa çeberê to zê qusîri helqara dardêkerdê biyê Bakile mı. Mara astîk gînayê waro, çeberê tora kesa negînê waro. Çê to sên, kesa to kilit, çhokê mı şikîyayi... Uskîtiyê biyê... Ceraya ez a lîngedê... Mı dîma kilit kesadî çerexiya, çîrrayîs gîna çeber ro... Nezo çeber biya, nêbiya... Ezo vengdana, Bakilooo! Vengê mı reseno to ya nê reseno?

Sinan ARÊKÊYI

WAXTÊ ZIMISTONI DE

Vore vorena hardê dewreşi sero
 Dar u ber pêro biyo sipê
 Zerrê mî mîsele beno
 Serê koun de, royê mî mireno
 Zulm esto koun sero
 Adir vêseno zerrê kokumun de
 Kılame vana mawa mî:
 "Memîre lacê mî, memîre!"
 Esker amêyi;
 Zerrê dewun de
 Banê mîleti vêsna
 Waxtê zimistoni de.

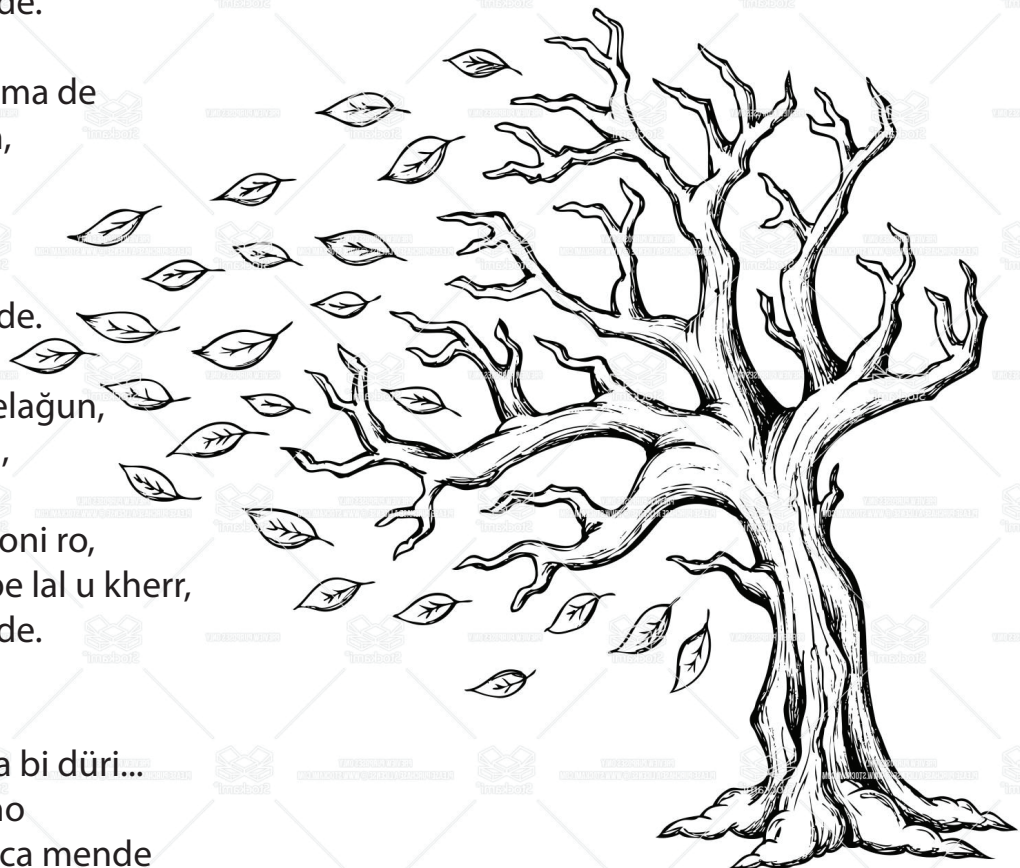
Pagi rijiyay zerrê ma de
 Zerrê ma bi talan,
 Bi tari,
 Bi zulamete,
 Şime şeribiye,
 Waxtê zimistoni de.

Kutime'ra ra u welağun,
 Ma pey de mend,
 Hardo Dewres
 Adir gına zerrê isoni ro,
 Vijdanê Haqi bi be lal u kherr,
 Waxtê zimistoni de.

Dêsım endi ma ra bi duri...
 Zerrê ma zondano
 Domanênia mî uca mende

Dar u berê ma,
 Theyr u thurê ma uca mend,
 Ma bêkes mendime qurbetiye de
 Dewa ma de kes nêmend,
 Waxtê zimistoni de.

Zerrê mî vêseno
 Zerrê mawa mî vêseno
 Zerrê isonê mî vêseno
 Dewa ma rijiyê, biye talane
 Zerrê Dêsimi vêseno,
 Mekanê Dewreşi thip u thalo,
 Waxtê zimistoni de.

Vedat ALDEMİR

DÛR

Tenga na dina
Hefê nê dem u dewran
Rindêni mara dÛr
Wêşîye mara dÛr
Heq mara dÛr...
Çayê?

Riyê xo dêm mede mara?
Tici...
Asme...
Waxt yê ma niyo,
Roci mara dÛr...
Serri mara dÛr...

Royê ma deza
Her ca şin u şivano
Dismên rê kêf u kelebuto...
Marê ki derd u dezo...

QESE: SA HEYDER

ARÊKER: Hawar TORNÊCENGİ

DI ÇEKUYU TO SER VANU

Di çekuyu to ser vanu
Sosina mı na zerre ra
Melema mı na zerre ra
Destê jumini cême
Ez ve tora some ve na ko ra
Esqê min u tora
dormê made velg u was beno khêwe, beno têra.

Erê hora hora hora
Sosina mı Haq bo hora
Ez **piltan**u, tı vilika verê vora
Pia keme ra, gılê na kou ra
Ez bon ve koçmek, tı bena zarance
Pia waneme na birr u tirru ra

Sa Heyder (ölümü: 1917, 1. Dünya savaşında, Dersimi Ruslara karşı
savunurken Herdif (Kiği) cephesinde şehit

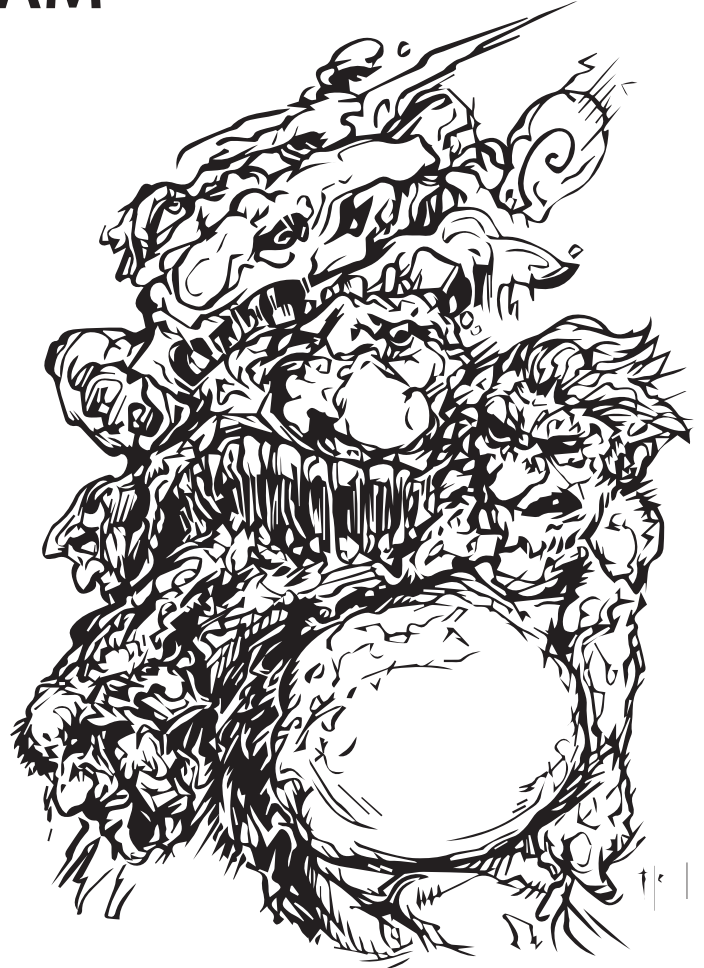
RUBAİ: Ömer XAYYAM

ÇARNOĞE: Gule MAYERA

Na dinade hirê rociyê omrê to
Çıko hendê qonaği hendê mılk?
Kamci bon damışt dano lasêrê niyanênê rê
Mumi qê vêsena wertê hendê vayi dê?

Çend xo zanoğ ama şî çî diyi
Sêwlê dayi dina zê mumi
Kam qılasna ra vêrd ra no tari?
Jü sanikê vati hêwn ra şiyi!

İyê kê mılki sero hêcê, roc nêvênenê
Kunê wertê hazar derdu, canê xo ra bêzarê
Ebê na haliya hêywax onca xo goynenê
İyê kê zê ma niyê, mordem niyê vanê!

Mehmet TÜZÜN

PİRIK U KHALÊ MA

Sima pirik u khalé ma
 Bé sima nébeno qalé ma
 Sima dest u pay u halé ma
 Bé sima nébeno ware u malé ma

Sima ra o
 Reng u thon u thomé ma
 Sima ra yéné
 Pére u qomé ma

Sima, sima yé
 Hundé ke bi zoné ma
 Bé sima beno iyé sari
 Qenderve téli u goné ma

Sima ra o
 Gon, qéreté ma
 Yé sima é
 Sirr u kiramet u hekmeté ma

Dina sero némaneno
 Qe pirtle u leté de ma
 Bé sima
 Sar beno wayiré her heté ma

Kadir DOĞAN (QEDİR XOCEY) RA KITAVO DE NEWE: **Kılam u Beyit u Şüari** **(Êtiqat u Kulturi ser Taê Qese u Meseleyi)** **Hawar TORNÊCENGİ**

Na serrunê peyenu de -hona senik bê ki-tayê kıtavi Kırmancî/Zazakî de vejîyay. Ninu ra jû kıtavo de hewl ki hetê Qedir Xocey ra ame nustene. Qedir Xoce pelga kıtavê xuye virene de qesa de zaf rinde vano:

“Jû mîlet ebe zonê xo, ebe kulturê xo, ebe kılamanê xo, ebe sanıkanê xo, ebe êtiqatê xo, ebe ra u olağê xo, ebe nırxê pi u khalıkanê xo, ebe tarixê xo yeno werte. Xunde ke ninu rê biya wayir, xunde ki azê tuyo ke yeno, heqa pi-khalıkanê xode beno wayirê êlimi.”

Na qesa raste sero jêde vatene lazime niya. Hama oncia ki, iyê ke zon u zagonê xorê wayir vejînê, zaf zaf senikê. Hona xeyle mordemi estê ke, yi na derheqe de peyser manenê. Zonê Pi-Khalikê xora duri sonê. Zoneme ke, eke na durum nia şêro, na zon u kultur hervina beno vindi. Qedir Xoce, eve usilo khan, eve usilê Sayirunê mayê virenu nusneno. O, teyna nênusneno, hem ki lawik u beyitu eve perda Sayiru nusneno. Derheqa edebiyatê Dersimi de xeyle çi zoneno. Şiyo lewê dewresu de mendo, xızmeta Haqî kerda. Coka, Kulturê Dersimi yo viren ra qe duri nêkoto. Eve kılamunê xo, kulturê mayê se-serre ano na roze, dano naskerdene. Çitur ke Qedir Xoce vano; Dersim de teyna sayirê Esqî

çinê, sayirê ke Raya haqî ramenê, sayirê ke Dewresê, adet u torê Dersimi sero lawik u kılamu vanê, yi ki estê. Mordem gereke yinu naskero, heqa dinu de wayirê malimati bo. Yi zon u zagonê Dersimi de kemera Çengi ya. Kılamunê dey ra boa Sayir Seyqajî, boa Sa heyderî, boa Weliyê Uşenê İmami, boa Uşenê Tıkmey, boa Dawut Sularî u neçeleri yena. Boa Perda sayirunê mayê virenu, jê Dewres Dılı yena, boa dewresunê Qızılbeli yena.

Ma na kıtav de; kılam u lawikunê Dersimi, beyitunê Raya Haqî Çime ra museme. Coka na Kıtav serva kutur u zonê ma zaf muhimo. Wazeme ke her kes na kıtavi bihêrno, bıwano u wendene do. Na kıtav, yanê; Kılam u Beyit u Şüari çê her kêşî de bêro diyeyene.

Kıtavê Qedir Xocey ra tayê misalî:

Ez ke na derdê xo hometa mara vaji,
Kam derdê mı ano'ra zon, keno kılame
ebe thamır u saji?

Usarê mı, mı sero zalımı kerdo payiji
Ez nêzon, derdê to ver zalım kata şêrî, se
bikeri?

Cemalê to ke vênon, recefinu jê pelga
dare!

Sarê xo nano'ro şêmıga to ser, no fıqare
Esqê tora Dêsim de bifeteli, ware ve ware
Ez nêzon, derdê to ver zalım kata şêrî, se

çinê, sayirê ke Raya haqi ramenê, sayirê ke Dewresê, adet u torê Dersimi sero lawik u kîlamu vanê, yi ki estê. Mordem gereke yinu naskero, heqa dinu de wayirê mali-mati bo. Yi zon u zagonê Dersimi de kemera Çengi ya. Kîlamunê dey ra boa Sayir Seyqaji, boa Sa heyderi, boa Welîyê Uşenê İmami, boa Uşenê Tîkmey, boa Dawut Sulari u neçeleri yena. Boa Perda sayirunê mayê vîrenu, jê Dewres Dîli yena, boa dewresunê Qızılbeli yena.

Ma na kîtav de; kîlam u lawîkunê Dersimi, beyitunê Raya Haqi Çîme ra museme. Coka na Kîtav serva kutur u zonê ma zaf muhimo. Wazeme ke her kes na kîtavi bihêrno, biwano u wendene do. Na kîtav, yanê; Kîlam u Beyit u Şûari çê her kêşî de bêro diyeyene.

Kîtavê Qedir Xocey ra tayê misali:
Ez ke na derdê xo hometa mara vaji,
Kam derdê mî ano'ra zon, keno kîlame ebe thamîr u saji?
Usarê mî, mî sero zalimî kerdo payijî
Ez nêzon, derdê to ver zalimî kata şêrî, se bîkerî?

Cemalê to ke vênon, recefinu jê pelga dare!
Sarê xo nano'ro şêmgî to ser, no fîqare Esqê tora Dêsim de bîfeteli, ware ve ware
Ez nêzon, derdê to ver zalimî kata şêrî, se bîkerî?
(...) pelga 104e ra.

Usar amo hardo dewresbiyo khêwe,
theyra yavani bile alvoza xo diya
Jû ez tora duri mendu, dina mî sero to dest de ting u tariya
Çixayê duri sona so, tî zerrê mîde mîra zaf nejdiya
Na bêtera ke, mî ruwatanê tora diya, hardê Haqi sero kêşî nêdiya.

Qedir Xoci xo eşto bextê to, sarê xo noro şêmgî to ser
Mî xîzmekarê cemalê xo ke, mebo ke tî mî bîrusnê peyser
Feqirê ke bêro geşti, hên bîzone ke, isan sero ca-nêdano çêver
Xunde ke mî marum meke, xorê destpen-çe vîndenu, cemalê to ver.
(...) pelga 105e ra.

Emeg da, guriya, roza wese nêdiye
Xona gêncu, tern u teze, roza xo şîye
Nêzon ke, ma kami rê se kerd, na 'be ma biye?
Endî beso felek, beso mara duri vînde!
Apê mî meymano ewro hardê Dewereşî de
(...) şûare, pelga 126e ra.

Sey Rîza tacê sarê ma
Rayverê ra u olağê ma
Eşti dare Elezîz de
Eve destê xayinanê ma

(..) Hem kokîmî, hem kî xortî
Qîz u pîl u laz u çênêkî
Jê mal u gayî qîrr kerdi
Eve destê xayinanê ma

Çhemê Muzîrî goni kerde sur
Jiar u diyaru gosê xo kerdi khur
Pêro qomê xora koti ve duri
Eve destê xayinanê ma.

(...) Qedi Xoce dîrvetîno
Serva derdê Dêsimî naleno
Çî hal dero, kêş nêzano
Adîrê Dêsimî sayno we
Eve destê xayinanê ma.

Sayir, adet u torê Kirmanciye ser ki tayê
 malumat dano. Îta de qalê Saye keno.
 Saye; iqrariye, dostiye, haştiye, rındiye u
 weşiye rê şisana. Saye; itiqatê dersimi de
 hurêndia qırvani cêna. Sılaiya kêwrayêni
 eve Saye bena, çike saye delilê iqrariya.
 Eve Saye meymanu sılaiye kenê. Jüyo ke
 nêşkino qırvan sarebirno, hurêndia male
 de Saye şikino qırvan kero, yanê Saye
 sarebirno.
 Miradisü eve Saye anê hurê. Cırê Saye
 rusnenê, vanê; yi kin, qerezê zerê xo
 bierzê, bêrê werê/hurê. Juyo ke wayirê
 itiqatiyo na qesa nêskneno.
 Saye mırda dı zerru na. Waxto ke veyvıke
 arde verê çêveri, saye erzenê cı.
 Sayir Sa Heyderi ra misal dano:
 Erê canê canê, rowa mı canê
 Fekê to qutiya, dıdonê to mırzanê
 Sırota to vêsena, jê Saya Gumusxani
 (...)
 Eke ju mesele sero aşiri bêrê pêser, Saye
 sero sondi wenê. Cêr Alişeri ra ju misal:
 Zılfiqarê Murtezay rê
 Son di werd Saa Sure rê
 Peyra têli onti Anqara,
 "Phoşti nêdame eşqiyay rê".

(Kılame Alişêr Tırki ra çarnoğ: Hawar
 Tornêcengi).

HARDÊ DERSİM

Bêre şime dewanê xo
 Şenkerime waranê xo
 Bifetelime ko be ko
 Hardê Dersim, Hardê Dersim

Dü bıkere lozınê ma
 Xorê sabo pil u qızê ma
 Berz bo cıl u aldanê ma
 Çêyê Dersim, Çêyê Dersim

Marê xıraviye ama

Marê xıraviye ama
 Tayê biyê be testê ma
 Sonê sari çênêkê ma
 Şiyê Dersim, Şiyê Dersim

Kes xıraviye mekero
 Rındiye serbet u sekero
 Qe ma xo virra nêkero
 Jiarê Dersim, Jiarê Dersim

Mal bêro verê çêveri
 Qırvana pir u rayvêri
 Uncia bıgiriyo jê vêri
 Lêyê Dersim, Lêyê Dersim

Qedir Xoce xorê vano
 Nêzun qomê ma savano
 Thawa kes qesê mı cêno?
 Lazê Dersim, Çênê Dersim.

Qesey u Qeyde :Kadir Doğan

Adresa wastene:
 Peron Kitap Basım yayın
 Tel: 0312 418 28 3
 Serrifika no: 40159

Kadir Doğan: dogan.kadir24@gmail.com

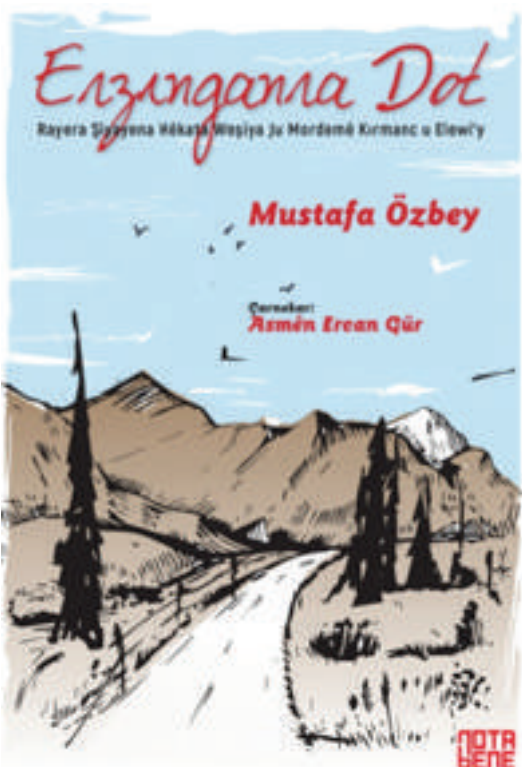
KIRMANCKİ (ZAZAKİ), JÜ KITAVO DE NEWE:**“ERZINGAN RA DOT”****(Raye ra şiyayena Hêkata Weşiya Ju Mordemê Kirmanc u Elewiy)**

“Mive piyê xo ke çî kar kerd bi, se kerd bi, şime ke koti, ni nia-nia pêro-piya amey verê çîmunê mî; çîmunê mî verra vêrdi ra: Ge-ge, ez ve ey şime bazarê suka Erzingani; ge-ge bi şime hêga, ge-ge bi şime bağ u bostanu, pia gurêayme...

Ğeriviye, can u roê ma werd qedena. Girêo de henen kotvi zerrê mî ke; mî vatêne her daym uca de hên manenu; qe nêvileşinu ro; ez qe cıra nêxeleşün. Çike honde tharvi ameyvi çê ma ser; hama ez, çî hêf ke lewê keşi de nêbine. Mî, durri ra derdê xo werd; durri ra, derdê kêşi rê nêşkine derman bine. Ma, derdê xo tek teyna jumini ra duri onti. Çike, weşiya made bi, çıqaş ke çîyo de rınd bi; waxt ra ni biyêne vindi şiyêne...

Tu hên zonêne ke, ju keşi bawola de thole dave destê ma; mara vato; “Mevîndê, pê na ‘bawola thole’ dina bîfeteliyê; vîndê!..

Ğeriviye; nia honde xıravîne biye; niya honde gırane biye; nia honde dez da can u roê ma. Gegane dest u payê ma sıkîtêne ma verde, na dina ra ontêne...” (Mustafa Özbey)

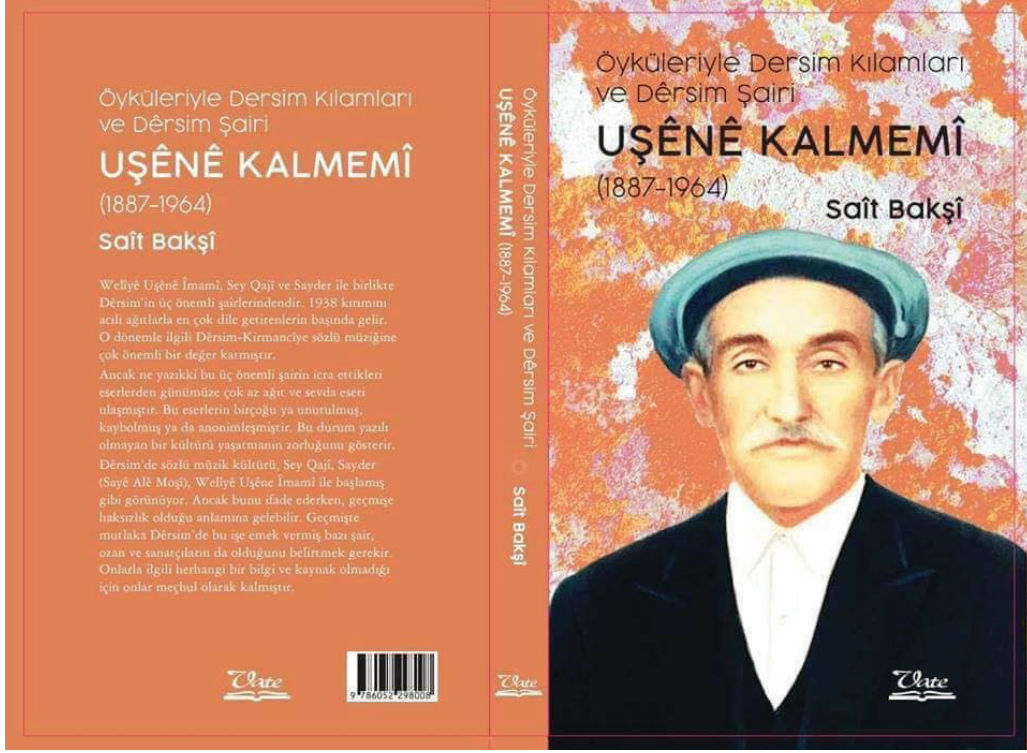
Yazar ve çevirmen için iletişim(Alaquadariye):

Mustafa Özbey (nustoğ/yazar): jarakoy@hotmail.com

Asmên Ercan Gür (çarnekar/çevirmen): aliyedemeniz@hotmail.com

https://www.kitabinabak.com/kitap/erzingan-ra-dot-raye-ra-si-yayena-hekata-wesiya-ju-mordeme-kirmanc-u-elewi-y-mustafa-ozbey-notabene-kbk-9786052601709?fbclid=IwAR3r5QDTxD-yTCRDc1xtRS6wLCiARgNq1_JxsHcWMtLOgU18vly8Rz0i-Zs

https://notabene.com.tr/ana-sayfa/425-erzingan-ra-dot-raye-ra-siyayena-hekata-wesiya-ju-mordeme-kirmanc-u-elewi.html?fbclid=IwAR2b9OkXtwad2SzZ-73NL_2KfhazlxtMJjQneikYKt1Nu4nqPhceq_OIGk

Öyküleriyle Dersim Kılamları ve Dêrsim Şairi

UŞÊNÊ KALMEMÎ

Saît BAKŞÎ

